

Кәсіптік стандарт: «Сөз сөйлеу жанрының әртісі»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Актерлік психотехника – психология саласы, оның мәні психологияны практикалық мәселелерді шешуге қолданылады, негізінен адамның еңбек қызметімен байланысты; мазмұны мен әдістері бойынша еңбек психологиясымен сәйкес келеді.

2) Актерлік тренинг – актерлік (сахналық) қиялды, қатты және мәнерлеп сөйледуді, ым-ишара мен қозғалыстардың мәнерлілігін, образға ену қабілетін, актер үшін (сахнада немесе өмірде) басқа да маңызды қабілеттер мен дағдыларды дамытатын тренинг.

3) Қоршау – көлемі немесе орналасуы бойынша алдағы қойылымның болашақ декорациялары мен реквизиттеріне ұқсайтын заттар тобы

4) К.С. Станиславскийдің қимыл іс-әрекеттер әдісі – актердің белгілі бір эмоционалдық күйге сәйкес келетін физикалық қозғалыстарды орындауы

5) Рөлдің маңызды міндеті – қойылым, актер бейнесі немесе спектакль қойылған басты мақсатты білдіру үшін К.С.Станиславскийдің енгізген термині. Термин театр тәжірибесінде кең тараған және уақыт өте келе ең жоғары мақсатқа қол жеткізу қажет деген басқа мағынаға ие болды.

6) Актер шығармашылығының жүйелік теориясын К.С. Станиславский жасаған – актердің физикалық іс-әрекетіндегі психотехника элементтерінің өзара әрекеттесуінің теориялық негіздемесі

7) Өтпелі әрекет – ең маңызды міндетке жету жолындағы кедергілерді жеңу (К.С. Станиславскийдің термині, «іс-әрекет сызығы әртүрлі моншақтардың жібі сияқты барлық элементтерді бір-бірімен байланыстырады және оларды ортақ маңызды міндетке бағыттайды».

8) Сөзбен әрекет/әсер ету – серіктестің санасына оны қайта құру, әрекет ететін тұлға мүддесіне «бейімдеу» (зейінге, сезімге, қиялға, есте сақтауға, ойлауға және ерік-жігерге әсер ету) әсер ету тәсілі.

9) Оқиғаны тиімді талдау – К.С.Станиславский әзірлеген пьесамен жұмыс істеу әдісі. Адамның ішкі күйі, оның ойлары, тілектері, көзқарастары сөзбен де, белгілі бір физикалық мінез-құлықпен де көрсетілуі керек. Әдіс М.О. Кнебель мен Г.А.Товстоноговта егжей-тегжейлі сипатталған.

10) Қойылымның К.С. Станиславский ұсынған темпо-ритмі – қойылымның орындау қарқыны мен ырғағының синтезі; көтерілу немесе құлдырау, үдету немесе баяулату, сахналық әрекеттің бірқалыпты немесе жылдам дамуы

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ҰБШ – Ұлттық біліктілік шеңбері

2) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері

3) ЭҚЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші

4) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы

5) БА – Біліктілік анықтамалығы

6) ББХСК – Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы

7) Т.Қ.Жүргенов ат. ҚазҰӨА – Т.Қ. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы

8) МКҚК – Мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорын

9) РМҚК – Республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын

10) ТД – теледидар

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Сөз сөйлеу жанрының әртісі

5. Кәсіптік стандарттың коды: R90011004

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

R Өнер, ойын-сауық және демалыс

90 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет

90.0 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет

90.01 Әртістік қызмет

90.01.1 Театр қызметі

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Театр қызметі: - театрлық қойылымдарды, опералық спектакльдерді қою және көрсету: театр труппаларының қызметі

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Сөз сөйлеу жанрының әртісі - 4 СБШ-нің деңгейі

2) Сөз сөйлеу жанрының әртісі - 6 СБШ-нің деңгейі

3) Сөз сөйлеу жанрының әртісі - 7 СБШ-нің деңгейі

4) Сөз сөйлеу жанрының әртісі - 8 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Сөз сөйлеу жанрының әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-007		
Кәсіптің атауы:	Сөз сөйлеу жанрының әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Әртіс-Конферансье; Хор әртісі; Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі; Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы); Кино актері; Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер; Мәдени ұйымдастырушы; Ұжым (үйірме) жетекшісі.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Актерлік өнер	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3440-0-003 Әртіс, концерт жүргізушісі 3439-0-013 Конферансье 2656-3-001 Диктор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Диктор немесе теледидарда жүргізуші, радиода, концерттік ұйымда, театр әртісі ретінде шығармашылық қызмет.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өртүрлі жанрдағы мәтіндерді оқу, үйрену 2. Репетицияда кәсіби шеберліктерін арттыру 3. Театр-концерт сахнасында көркем образ жасау 4. Өр түрлі жанрдағы әдеби шығармалардың мәтіндердін талдау 5. Редактормен, режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа да қатысушыларымен шығармашылық қарым-қатынасы	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Өртүрлі жанрдағы мәтіндерді оқу, үйрену	Дағды 1: Өртүрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс істеудің орындаушылық дағдыларын меңгеру	Машықтар:	1. Тыныс алуды басқару. 2. Регистрлерді басқару. 3. Бұлшықет қысқыштарын алу. 4. Орфоэпия және дикция дағдыларын меңгеру. 5. Таңдалған материалмен өз бетінше жұмыс жасау.
		Білімдер:	1. Сөйлеу аппаратының негізгі принциптері. 2. Ассимиляция заңдары. 3. Әдеби айтылу нормалары.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	Дағды 2: Серіктеспен өзара әрекет кезіндегі сахналық сөйлеу мәдениеті меңгеру	Машықтар: 1. Авторлық сөздің мағыналы табиғаты авторлық сөздің мәні ашып көрсету.
		Білімдер: 1. Ана тілі. 2. Авторлық сөзбен жұмыс істеудің негізгі әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Әр түрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс жасауда сөйлеу әрекеттің ішкі және сыртқы техникасының өнерін меңгеру	Машықтар: 1. Сахналық сөйлеу мәдениетін меңгеру.
	Білімдер: 1. Сахналық сөйлеу мәдениетінің негіздері	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Репетицияда кәсіби шеберліктерін арттыру	Дағды 1: Актерлік құралдармен көркем бейне жасау әдістерін меңгеру	Машықтар: 1. Қиял, фантазия, ой, ерік сияқты физиологиялық құбылыстарды көрсету. 2. Бейнеге айналдыру әдістерін меңгеру.
		Білімдер: 1. К.С. Станиславский жүйелері. 2. Қуыршақ театры актерінің ішкі және сыртқы техникасының элементтері. 3. Спектакль жасау процесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік тренингтердің әдістерін жетілдеру	Машықтар: 1. Актерлік тренингтің түрлері мен формаларын қолдау.
	Білімдер: 1. Актерлік тренингтердің практикалық негіздері.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 3: Театр-концерт сахнасында көркем образ жасау	Дағды 1: Актерлік шеберліктің кәсіби дағдыларын жетілдеру	Машықтар: 1. Актерлік өнер негіздерін қолдану.
		Білімдер: 1. Актердің экспрессивтік құралдарының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актердің дене аппаратының кәсіби пластикалық дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Музыкалық-ритмикалық жаттығулар жасау. 2. Сахналық акробатиканың қимылдарын орындау. 3. Сахналық құлауды орындау. 4. Этюд бойынша жұмысы.
	Білімдер: 1. Сахна қозғалысының негіздері. 2. Сахналық акробатиканың негіздері. 3. Еуропа халықтарының стиль этикеті. 4. Қазақ халқының этикеті. 5. Әртүрлі қырлы қарулардағы сахналық шайқас элементтері.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Дағды 3: Сахналық костюм, гриммен жұмыстың практикалық дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Бетке грим салу техникасын меңгеру. 2. Кейіпкерлердің әртүрлі бейнелері мен кейіпкерлерін жасау.	

		Білімдер: 1. Гримді қолданудың техникалық әдістері. 2. Тұлғаның анатомиялық құрылымы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Рөлдің музыкалық бейнесінің кәсіби дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Дауыс интонациясының тазалығына ие болу. 2. Музыкалық есту мен ырғағына ие болу.
		Білімдер: 1. Музыкалық сауаттылық негіздері. 2. Дауыс физиологиясы мен гигиенасы негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Әр түрлі жанрдағы әдеби шығармалардың мәтіндердін талдау	Дағды 1: Әр түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды сахналық іске асыру және актерлік талдаудың теориямен және практикамен меңгеру	Машықтар: 1. Әдеби шығарманы талда. 2. Әдеби шығарманың көркемдік мақсатын ашу.
		Білімдер: 1. Отандық және шетел әдебиетінің шығармалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Көркем шығармаларды талдаудың теориялық білімді меңгеру	Машықтар: 1. Көркем шығармаларды талдауда теориялық білімдерін қолдану.
		Білімдер: 1. Дүниежүзілік театр тарихының негізгі кезеңдері. 2. Қазақ театр тарихының негізгі кезеңдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Редактормен, режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа да қатысушыларымен шығармашылық қарым-қатынасы	Дағды 1: Шығармашылық ұжымда бірыңғай көркемдік ой шеңберінде жұмыс істеу қабілеті	Машықтар: 1. Актерлік құралдар арқылы сахналық бейнесін жасау.
		Білімдер: 1. Қоюшы-режиссермен жұмыс негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өнердің аралас түрлері бойынша кәсіби сахналық дағдыларды қолдану қабілеті	Машықтар: 1. Пластика, ритмика, сахналық сөйлеуі және қозғалыстың, бидің экспрессивті құралдарын меңгеру.
		Білімдер: 1. Сахналау тобы мен жұмыс істеу негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Еңбексүйгіштік Еңбекке қабілеттілік Физикалық төзімділік Шыдамдылық Креативтілік Эмоционалды күйзелістерге төзімділік Жігерлік Толеранттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Әртіс-Конферансье
	4	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	4	Драма және кино театр әртісі

4	Музыкалық театр әртісі
4	Хор әртісі
4	Эстрадалық жанр әртісі
4	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
4	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер
4	Мәдени ұйымдастырушы
4	Үйірме жетекшісі
6	Әртіс-Конферансье
6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
6	Драма және кино театр әртісі
6	Музыкалық театр әртісі
6	Хор әртісі
6	Эстрадалық жанр әртісі
6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
6	Әдіскер
6	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер
6	Мәдени ұйымдастырушы
6	Үйірме жетекшісі
6	Шығармашылық ұжым жетекшісі
6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)

10. Кәсіптің карточкасы «Сөз сөйлеу жанрының әртісі »:

Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-007		
Кәсіптің атауы:	Сөз сөйлеу жанрының әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Әртіс-Конферансье; Хор әртісі; Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі; Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы); Кино актері; Әдіскер; Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер; Мәдени ұйымдастырушы; Ұжым (үйірме) жетекшісі; Клуб меңгерушісі; Бас әкімші (спектакльдерді, концерттерді, цирк к		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3440-0-003 Әртіс, концерт жүргізушісі 3439-0-013 Конферансье 2656-3-001 Диктор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Диктор немесе теледидарда жүргізуші, радиода, концерттік ұйымда, театр әртісі ретінде шығармашылық қызмет.		

Еңбек функциялардың сипаттамасы

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Өртүрлі жанрдағы мәтіндерді оқу, үйрену 2. Репетицияда кәсіби шеберліктерін арттыру 3. Театр-концерт сахнасында көркем образ жасау 4. Өр түрлі жанрдағы әдеби шығармалардың мәтіндердін талдау 5. Редактормен, режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа да қатысушыларымен шығармашылық қарым-қатынасы 6. Театрдың, концерттік ұйымның, ТД және радионың репертуарлық жоспарларын және шығармашылық қызметінің басқа да мәселелерін талқылауға қатысу 7. Сахналық қойылым жағдайында көрермен аудиториясымен қарым-қатынас
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Өртүрлі жанрдағы мәтіндерді оқу, үйрену	Дағды 1: Өртүрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс істеудің орындаушылық дағдыларын меңгеру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Дамыған және кәсіби қойылған дауыс аппаратының дағдыларын меңгеру. 2. Сөз сөйлеу өнерін халықтың мәдени мұрасы ретінде меңгеру. 3. Сөйлеу логикасының заңдарын меңгеру. 4. Өр түрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс жасауда сөйлеу сипатын меңгеру. 5. Мәтіннің табиғи стилін және бейнесін ашуға және мазмұнды жеткізуге қабілетті.
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Сөйлеу техникасы (артикуляция, дикция, тыныс алу, дауысты жүргізу). 2. Түрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс істеу принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Серіктеспен өзара әрекет кезіндегі сахналық сөйлеу мәдениеті	Машықтар:
		1.ТД, радио, концерт немесе театр сахнасында жүзеге асыру үшін өртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдай білу.
Білімдер:		
1.Өр түрлі жанрдағы мәтіндерді актерлік талдау теориялары.		
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Дағды 3: Өр түрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс жасауда сөйлеу әрекеттің ішкі және сыртқы техникасының өнерін меңгеруі	Машықтар:	
	1. Өр түрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс жасауда сөйлеу әрекеті техникасының мүмкіндіктерін пайдалану.	
	Білімдер:	
	1. Өр түрлі жанрдағы мәтіндермен жұмыс жасауда оқырман актерінің ішкі және сыртқы техникасының теориялары мен тәжірибелері.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Репетицияда кәсіби шеберліктерін арттыру	Дағды 1: Актерлік құралдармен көркем бейнені жасау әдістерін меңгеру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Актер шығармашылығының жүйелік теориясының негізгі ережелерін іс жүзінде қолдана білу. 2. Пьесамен, радио, концерттік сахна, рөлмен және бейнемен, ТД-дағы түрлі жанрдағы мәтіндермен өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын меңгеру. 3. Кәсіби әртістік дағдылар кешенін меңгеру (пластикалық, дене, вокалдық). 4. Рөлдің көркемдік бейнесін жасау құралдарын меңгеру.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. К.С.Станиславскийдің актердің шығармашылық жүйелері және физикалық әрекеттер әдісі. 2. Актерлік өнер саласындағы әдістер мен заманауи әдістердің негізгі ұғымдары. 3. Сахналық сөйлеу саласындағы көрнекті театр шеберлері мен театр педагогтарының ғылыми және әдістемелік әзірлемелерін әзірлеу. 4. Театр өнерінің даму заңдылықтары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік тренингтердің әдістерін меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актерлік тренингтердің классикалық және заманауи түрлері мен формаларын меңгеру. 2. Актердің психотехника элементтерін меңгеру. 3. Әр түрлі жанрадағы мәтіндерді бейнелеу үшін рөл бейнесін іздеуде тренингтерді қолдану.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актерлік психотехниканың теориялық және практикалық негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Театр-концерт сахнасында көркем образ жасау	Дағды 1: Актерлік шеберліктің кәсіби дағдыларын меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіби актерлік шеберлікті репетицияға жан-жақты қолдану. 2. Сахналық бейнеге айналдыру. 3. Өтпелі әрекет және рөлдің маңызды міндеті арқылы рөлді құру. 4. Толыққанды сахналық образ жасау.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рөлді тиімді талдау әдісі. 2. Өртістің мәнерлі сөзі, пластикалық, дауыстық құралдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актердің дене аппаратының кәсіби пластикалық дағдыларын меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сахналық қозғалыс, ырғақ, сахналық би, сахналық күрес, акробатика негіздерін меңгеру. 2. Қойылымның бірыңғай көркемдік кеңістігі аясында актерлік топпен жұмыс жасау. 3. Сахналық қимылдарды таңдау арқылы кескін жасау процесінде импровизация және эксперимент жасау.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рөл бойынша жұмыс істеудің пластикалық әдістері. 2. Әр заман мен халықтардың мәдени-тарихи этикеті.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Сахналық костюм, гриммен жұмыстың практикалық дағдыларын меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Театрлық, эстрадалық және телевизиялық грим жасау техникасын меңгеру. 2. Театрлық/концерттік қойылым үшін театрлық/сахналық костюмді таңдауда сауатты және негіздеп таңдау. 3. Костюм дизайнерімен жұмыс.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сахналық костюм және грим өнерінің тарих және заманауи тенденциялары. 2. Бет анатомиясы және театр/концерттік грим негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 4: Рөлдің музыкалық бейнесінің кәсіби дағдыларын меңгеруі	Машықтар: 1. Музыкалық интонацияны меңгеру. 2. Әншілік дауысты меңгеру, музыкалық есту және ырғақ сезім қабілеті болу. Білімдер: 1. Музыкалық сөйлеудің негізгі элементтері. 2. Музыканың театрдағы, сахнадағы рөлі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Еңбек функциясы 4: Әр түрлі жанрдағы әдеби шығармалардың мәтіндердің талдау	Дағды 1: Әр түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды сахналық іске асыру және актерлік талдаудың теориямен және практикамен меңгеруі	Машықтар: 1. Пьесаның / сценарий мен рөлдің оқиғалық-әрекеттің талдау. 2. Әр түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды актерлік талдау мен сахналық бейнелеудің негізгі әдістерін меңгеру. 3. Шығармалардың көркемдік жоспарын талдау. 4. Театр тарихы мен теориясы бойынша ақпаратпен, библиографиялық көздермен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Әр түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды актерлік талдау және сахналық бейнелеу теориялары мен тәжірибелері. 2. Әлемдік өнердің тарихи кезеңдерін дамытудың жалпы заңдары.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 2: Көркем шығармаларды талдаудың теориялық білімді меңгеруі		Машықтар: 1. Өнер туындыларын талдауда теориялық білімді қолдану. 2. Өнер туындысын тарихи, көркем және мәдени процестер динамикасында қарастыру. 3. Театр өнерінің даму заңдылықтарын түсіну. Білімдер: 1. Әлемдік театр тарихының негізгі кезеңдері. 2. Ұлттық және шетел драматургиясының шығармалары. 3. Қазіргі ұлттық және әлемдік театрдың жетістіктері. 4. Отандық және шетелдік театр шеберлерінің шығармашылық мұрасы.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-		
Еңбек функциясы 5: Редактормен, режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа да қатысушыларымен шығармашылық қарым-қатынасы	Дағды 1: Шығармашылық ұжымда бірыңғай көркемдік ой шеңберінде жұмыс істеу қабілеті	Машықтар: 1. Театрда, концерттік сахнада, ТД бағдарламаларда қоюшылардың (режиссер, суретші, музыкалық жетекші, балетмейстер) ойы негізінде актерлік құралдармен көркем образ жасау. Білімдер: 1. Психофизикалық, ритмопластикалық, сөйлеу және вокалдық тренинг негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Өнердің аралас түрлері бойынша кәсіби сахналық дағдыларды қолдану қабілеті	Машықтар: 1. Сахналық бейнені жасау кезінде сахналық сөйлеудің, пластиканың, ырғақтың, қозғалыстың, би өнерінің мәнерлі құралдарын пайдалану.	

		Білімдер: 1. Театрда, концерттік ұйымда, ТД және радио қойылымдарында редактормен, режиссермен, балетмейстермен, музыкалық жетекшімен, суретшімен жұмыс істеу принциптері. 2. Концерттік нөмірлермен, рөлдермен жұмыс жасаудың пластикалық, би, музыкалық әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 6: Театрдың, концерттік ұйымның, ТД және радионың репертуарлық жоспарларын және шығармашылық қызметінің басқа да мәселелерін талқылауға қатысу	Дағды 1: Ағымдағы репертуарды жоспарлау	Машықтар: 1. Концерттік қойылымдарды, спектакльдерді, шоуларды басқару технологияларын тәжірибеде қолдану. 2. Концерттік ұйымның, театрдың, ТД мен радиодағы жобалардың репертуарын таңдауға қатысу.
		Білімдер: 1. Театрдың, концерттік ұйымның, ТД және радионың шығармашылық қызметінің негізгі мақсаттары мен міндеттері. 2. Концерттік ұйым, театр, ТД және радио менеджментінің негіздері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
Еңбек функциясы 7: Сахналық қойылым жағдайында көрермен аудиториясымен қарым-қатынас	Дағды 1: Көрермен аудиторияға әсер ету және белсенді ету	Машықтар: 1. Концерттік бағдарламада, спектакльдерде, ТД жобаларда сахнада болу тәсілдерін меңгеру. 2. Көрермендер аудиториясына әсер ету, концерттік алаңда, театр сахнасында, ТД бағдарламасында сахналық қойылым жағдайында сахналық өмірдің ерекшеліктерін ескеру. 3. Тікелей эфир, бағдарлама жазбалары, сахналық қойылымдар жағдайында сахналық назарын аударудың өзіндік тәсілдерін меңгеру.
		Білімдер: 1. Спектакль, ТД жоба, концерттік бағдарлама жағдайында көрермендер аудиториясына әсер ету тәсілдері. 2. Көрермендер аудиториясын жандандыру жолдары.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Еңбексүйгіштік Еңбекке қабілеттілік Физикалық төзімділік Шыдамдылық Креативтілік Жігерлік Толеранттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Әртіс-Конферансье
	4	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	4	Драма және кино театр әртісі
	4	Музыкалық театр әртісі
	4	Хор әртісі
	4	Эстрадалық жанр әртісі
	4	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)

4	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер		
4	Мәдени ұйымдастырушы		
4	Үйірме жетекшісі		
6	Әртіс-Конферансье		
6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі		
6	Драма және кино театр әртісі		
6	Музыкалық театр әртісі		
6	Хор әртісі		
6	Эстрадалық жанр әртісі		
6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)		
6	Әдіскер		
6	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер		
6	Мәдени ұйымдастырушы		
6	Үйірме жетекшісі		
6	Шығармашылық ұжым жетекшісі		
6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)		
7	Көркемдік кеңестің төрағасы		
7	Көркемдік жетекшісі		
11. Кәсіптің карточкасы «Сөз сөйлеу жанрының әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-007		
Кәсіптің атауы:	Сөз сөйлеу жанрының әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Театрлық-концерттік ұйымдардың көркемдік жетекшісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3440-0-003 Әртіс, концерт жүргізушісі 3439-0-013 Конферансье 2656-3-001 Диктор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Диктор немесе теледидарда жүргізуші, радиода, концерттік ұйымда, театр әртісі ретінде шығармашылық қызмет.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Театрдың шығармашылық және халықаралық қызметінің нәтижелерін талқылауға қатысу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Театрдың шығармашылық және халықаралық қызметінің нәтижелерін талқылауға қатысу			

	Дағды 1: Бейненің актерлік іске асуы бойынша мәселелерін негіздеу мен зерттеудің ғылыми әдістемесін меңгеру	Машықтар: 1. Ғылыми әдістер мен принциптерді қолдану арқылы бейненің актерлік іске асуын зерттеу және түсіндіру. 2. Жүйелеу, талдау, зерттеу мақсатында ғылыми әдебиеттермен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.
		Білімдер: 1. Зерттелетін елдер мәдениетінің тарихи кезеңдері, геосаяси жағдайы, дәстүрлі ұлттық әртүрлілігі контекстіндегі актерлік өнердің ерекшеліктері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік өнерді талдаудың ғылыми әдістемесін меңгеру	Машықтар: 1. Әлемдік драматургия жанрлары мен бағыттарының әртүрлілікті зерттеу. 2. Тарихи жағдайды білу негізінде театр мәдениетінің жетістіктерін бағалау.
	Білімдер: 1. Театр өнерінің әртүрлі салаларының көркемдік ерекшеліктері және олардың тарихи негізділігі. 2. Театр өнері мен театр сынының даму тарихы. 3. Қазіргі театр мәдениетінің диалектикасы.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Клиентке бағдарлау Белсенді азаматтық ұстаным Коммуникативтілік Дипломатия Әдептілік Уақытты сезіну Өзін-өзі ұйымдастыру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Драма және кино театр әртісі
	6	Музыкалық театр әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер
	6	Мәдени ұйымдастырушы
	6	Үйірме жетекшісі
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім / секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)
	7	Көркемдік кеңестің төрағасы
	7	Көркемдік жетекшісі
	8	Мәдениет ұйымының директоры/ басшысы
8	Ойын-сауық ұйымының директоры/ басшысы	
8	Қосымша білім беру ұйымының директоры/ басшысы	
8	Мәдениет ұйымының директордың / басшысының орынбасары	

	8	Ойын-сауық ұйымының директордың / басшысының орынбасары	
	8	Қосымша білім беру ұйымының директордың / басшысының орынбасары	
12. Кәсіптің карточкасы «Сөз сөйлеу жанрының әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-007		
Кәсіптің атауы:	Сөз сөйлеу жанрының әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	8		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	<p>«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді.</p> <p>Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) директоры; Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдар (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) директорының орынбасары; Ұйым (клубтар, мәдениет және демалыс паркттері, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы орталықтары (үйлері) және басқалары) басшысы; Ұйым (клубтар, мәдениет және демалыс паркттері, мә</p>		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (PhD докторантура, PhD дәрежесі, осы саладағы PhD дәрежесі, ғылым кандидаты, ғылым докторы)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3440-0-003 Әртіс, концерт жүргізушісі 3439-0-013 Конферансье 2656-3-001 Диктор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Диктор немесе теледидарда жүргізуші, радиода, концерттік ұйымда, театр әртісі ретінде шығармашылық қызмет.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шығармашылық, білім беру және/немесе әкімшілік қызмет шеңберінде театр өнерінің мақсаттары мен міндеттерін зерттеудің, талдаудың, негіздеудің ғылыми негіздері мен әдіснамасын қолдану	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Шығармашылық, білім беру және/немесе әкімшілік қызмет шеңберінде театр өнерінің мақсаттары мен міндеттерін зерттеудің, талдаудың, негіздеудің ғылыми негіздері мен әдіснамасын қолдану	Дағды 1: Актерлік және режиссура саласында әлеуметтанулық зерттеудің ғылыми әдіснамасын меңгеру	Машықтар:	
		1. Әлеуметтану мен өнер теориясының өзекті мәселелері бойынша социологиялық зерттеулер жүргізе асыру. 2. Өзінің мәдени тәжірибесі мен өнер әлеуметтану саласындағы жаңа білім арасындағы байланысты таба білу.	
	Білімдер:		1. Тарихи маңызы бар өнер теорияларының күшті және әлсіз жақтарын танып, оларды қазіргі уақытқа дұрыс қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Театр өнерінің даму тенденцияларын талдау, осы процестің қазіргі кезеңдегі ерекшеліктерін анықтау	Машықтар: 1. Актер және режиссура саласындағы зерттеу әдістерін өз бетінше меңгеру немесе дамыту. 2. Ғылымның қазіргі даму кезеңінде зерттелетін негізгі көзқарас-әдістемелік проблемаларды талдап, нәтижелерін кәсіби қызметте пайдалану. 3. Театр драматургиясы шығармаларының көркемдік құндылығын тану, бағалау және негіздеу.
		Білімдер: 1. Актерлік және режиссерлік өнердің дамуындағы қазіргі проблемалар мен тенденциялар және оларды бағдарлай білу. 2. Білім беру саласына философиялық және ғылыми көзқарастардың бірлігін тану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Ғылыми академиялық және кәсіби қарым-қатынас мақсатында ауызша және жазбаша қарым-қатынасты жүзеге асыру	Машықтар: 1. Құрастыру, рецензиялау, академиялық жазуды түзету, презентация, баяндамамен көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын меңгеру.
	Білімдер: 1. Құрастыру, рецензиялау, академиялық жазуды түзету, презентация, баяндамамен көпшілік алдында сөйлеу принциптері мен әдістері.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Стратегиялық ойлау Көшбасшылық Өзіндік тиімділік Нәтижеге жеке жауапкершілік Басқарушылық шешімдерді әзірлеу және қабылдау Команда құру Қызметкерлерді ынталандыру және дамыту Желілік байланыс Мәдениет пен өнер саласындағы кең байланыстар Өзін-өзі дамыту Өзінің ғылыми-педагогикалық және шығармашылық деңгейін арттыру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Драма және кино театр әртісі
	6	Музыкалық театр әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер
	6	Мәдени ұйымдастырушы
	6	Үйірме жетекшісі
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)
	7	Көркемдік кеңестің төрағасы
7	Көркемдік жетекшісі	

8	Мәдениет ұйымының директоры/ басшысы
8	Ойын-сауық ұйымының директоры/ басшысы
8	Қосымша білім беру ұйымының директоры/ басшысы
8	Мәдениет ұйымы директорының / басшысының орынбасары
8	Ойын-сауық ұйымы директорының / басшысының орынбасары
8	Қосымша білім беру ұйымы директорының / басшысының орынбасары

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы:

14. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Астана қаласы әкімдігінің «Музыкалық жас көрермен театры»

Жоба жетекшісі:

Алмас Әбілқасымұлы Шоман

E-mail: Shoman2008@mail.ru

Телефон нөмірі: +7 (778) 980 27 80

Орындаушылар:

Гизатова Г.Б. , +7 (701) 494 95 56, gbisen@list.ru

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

17. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

18. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2022 г.

19. Болжамды қайта қарау күні: 20.12.2025 г.